

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

Кафедра екології, збалансованого природокористування
та захисту довкілля

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Екологічний менеджмент, експертиза та інспектування

освітньо-професійна програма
спеціальність
галузь знань
освітній ступінь

Екологія
101 Екологія
10 Природничі науки
Бакалавр

Розробник: Колеснікова Л. А., доцент кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля, кандидат сільськогосподарських наук.

Гарант: Тараненко А. О., к. с.-г. наук, доцент.

Полтава
2020 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Екологічний менеджмент, експертиза та інспектування
Назва структурного підрозділу	Кафедра, екології збалансованого природокористування та захисту довкілля
Контактні дані розробників, які залучені до виконання	Викладач: Колеснікова Л.А. , к.с.-г.н. Контакти: ауд. 43, навчальний корпус 1 ✉: larysa.koliesnikova@pdaa.edu.ua ☎: 0669210947, сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/kolyesnikova-larysa-anatoliyivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	101 Екологія
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з «Нормування антропогенного навантаження на навколишнє середовище», «Екологічні інформаційні системи», «Оцінка впливу на довкілля», «Оцінка екологічних ризиків»
Мова викладання	Державна

Мета вивчення навчальної дисципліни формування у майбутніх фахівців комплексу знань і практичних навиків стосовно принципів та елементів системи екологічного менеджменту, механізмів управління якістю довкілля, правових та організаційних особливостей проведення експертизи та інспектування, що необхідно для підготовки висококваліфікованих фахівців екологів.

Основні завдання навчальної дисципліни: засвоєння системи знань щодо законодавчо-регулюючої бази екологічного менеджменту, суть екологічної експертизи та інспектування, набуття практичних навиків користування інструктивно-нормативною, спеціальною і законодавчою літературою з питань екологічного менеджменту, що допоможе при виборі необхідних заходів для побудови системи менеджменту довкілля та інтегрування її в існуючі системи менеджменту на підприємстві.

Заплановані результати навчання:

Компетентності:	
загальні	фахові
Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)	Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства. Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління.
Програмні результати навчання:	
1. Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами. 20. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.	

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Теоретичні основи принципи та методи екологічного менеджменту.

Тема 2. Методичні основи екологічного менеджменту.

Тема 3. Законодавчо-регулююча база екологічного менеджменту.

Тема 4. Законодавчо-регулююча база ЕМ: законодавчий моніторинг, адміністративно-нормативні інструменти

Тема 5. Екологічна експертиза як інструмент оцінювання впливу на довкілля.

Тема 6. Місце і роль екологічної сертифікації.

Тема 7. Контроль за дотриманням законодавства суб'єктами природокористування.

Тема 8. Інновації екологічного менеджменту.

Розподіл навчальної дисципліни за видами занять та годинами навчання

Елементи характеристики	Денна форма навчання
	набір 2020
Рік навчання (курс)	4
Семестр	8
Лекції (годин)	16
Лабораторні (годин)	24
Самостійна робота (годин) в. т. ч. індивідуальні завдання (вказати вид) (годин)	80

Система нарахування балів

Накопичування балів з навчальної дисципліни	
види навчальної роботи	максимальна кількість балів
Виконання завдань на практичних заняттях та їх захист	60,0
Письмове виконання завдань самостійної роботи	20,0
Виконання тестових завдань	20,0
Залік	100,0
Максимальна кількість балів	100,0

Система оцінювання навчальних досягнень студентів національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120 год

Кількість кредитів – 4

Форма семестрового контролю – залік

Сторінка курсу на платформі Moodle-<https://moodle.pdaa.edu.ua/course/view.php?id=4021>

Інформаційні джерела:

1. Галушкіна Т.П., Грановська Л. М. Екологічний менеджмент та аудит: Навч. посібник. (в II частинах). – Херсон, 2012. – 421 с.
2. Галушкіна Т.П. Екологічна сертифікація в системі державного екологічного управління / Т.П. Галушкіна, Є.Г. Гордійчук. – Х.: Бурун Книга, 2010. – 287 с.
3. Довідник з питань економіки природокористування і природоохоронної діяльності. – К.: В-во «Геопринт», 2000. – 409 с.
4. Кузьменко О. Б. Основи екологічного менеджменту : [навчальний посібник] / О. Б. Кузьменко, В. І. Андреев – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – 160 с.
5. Екологічний менеджмент: навчальний посібник/В. Р. Семенов, О. Л. Михайлюк, Т.П.Галушкіна. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 407 с.
6. Екологічний менеджмент: підручник /Анатолій Леонідович Бобровський. – Суми: Університетська книга, 2018. – 585 с.
7. Шлапак Н. С. Екологічний менеджмент: підручник / Н. С. Шлапак, В. С. Волошин, Т. В. Серкутан. – Маріуполь: ПДТУ, 2016. – 205 с.
8. Закон України “Про охорону навколишнього природного середовища” (за станом на 10 лютого 2005 р.): офіційне видання. - К.: Парламентське видавництво, 2003. 52 с.
9. Закон України “Про екологічний аудит”: офіційне видання. К.: Парламентське видавництво, 2005. 28 с.
10. Довідник з питань економіки природокористування і природоохоронної діяльності. – К.: В-во «Геопринт», 2000. 409 с.
11. ДСТУ ISO – 14001 – 97 «Система управління довкіллям. Загальні настанови щодо принципів управління, систем та засобів забезпечення». – К.: Держстандарт України, 1997.
12. ДСТУ ISO – 14004 – 97 «Система управління довкіллям. Склад та опис елементів і настанови щодо їх застосування». – К.: Держстандарт України, 1997
13. ДСТУ ISO 9001- 2001. Системи управління якістю. Вимоги. – Київ: Держстандарт України, 2001.
14. Лук’янихін В.О. Екологічний менеджмент у системі управління збалансованим розвитком: Монографія. – Суми: ВТД «Університет. кн.», 2002. – 314 с.
15. Масленникова И.С., Кузнецов Л.М. Экологический менеджмент и аудит: Учебник и практикум. СПбГУ: Юрайт. [Електронне видання].
https://stud.com.ua/45682/ekologiya/ekologichniy_menedzhment_i_audit
16. Всеукраїнська екологічна ліга – <http://www.ecoleague.net>
17. Екологічні новини – <http://greenhome.com.ua>
- 18.<http://www.nauka-osvita.com.ua> - Економіка. Проблеми теорії та практики.
- 19.<http://www.pro-invest.com> - Управління підприємством.